

Szántó Olivér

Az 1970-es években készült a kép a Carpati [Kárpátok] negyedben, balról az első édesapám, az ölemben van a Johnny nevű japán pincsi kutyám, anyám a cigarettával a kezében, hátul a Strasfurt rádió. Még ma is megvan, "műemlék". Ezt a bútort a Székely és Réti-féle híres gyárban rendelték. Úgy kell elképzelni, hogy ez volt a nagyobbik része, ahol itt ültünk, és akkor innen kereken, görgőn tovább lehetett tolni, és egy hosszú nagy széles ágy alakult ki. Tehát nappal nappali volt, este pedig hálószoza volt.

Borzalmas volt, amikor mi ideköltöztünk [Marosvásárhelyre]. Akkor rettenetesen sok üres lakás volt. A mi házunkban akkor a nagybátyám, nagynéném lakott, és a felső rész a miénk volt. Az ki volt adva, nem tudom, milyen szerződéssel, tehát mi nem tudtunk oda rögtön beköltözni. Akkor béreltünk egy három szoba összkomfortot a Peteley István utcában. Azt elcseréltük egy központibb lakással, egy emeletes házban kaptunk három szoba összkomfortot. És időközben lejárt a szerződés a lakóknak ott fenn, és hogy mentsük a házat, akkor odaköltöztünk a saját házunkba -- az volt a mi családi házunk, ahol most a Tanügyiek háza van, a Kisfaludy utcában. Az akkor még nem volt államosítva, ez 1950 előtt volt. Egészen 1951-ig laktunk ott. Na most 1951-ben, mikor jött az államosítás, akkor két óra alatt kiraktak minket, kilakoltattak.

Ez úgy történt, hogy a volt polgármester beült egy konflisba, és végigjárta a várost, és látott egy szép nagy házat, és azt mondta, hogy "na ezt államosítjuk, ezt államosítjuk" [Soós József 1945--1952 között volt Marosvásárhely polgármestere. A Román Kommunista Pártot képviselte. -- A szerk.]. Mi is beleestünk egy ilyen konflisos útjába, és a házat államosították. Akkor értesítettek minket, hogy két órát adnak, pakoljunk össze, két óra múlva jön egy teherautó, és elvisz az új lakásba. Meg sem mutatták, hová visznek. Teherautóba felpakoltak, és elvittek a Mátyás tér 19. szám alá, a Frunda-féle házba, ahol üres volt egy szoba-konyha. Hogy a bútorokkal mit csináltak a szülők, azt nem tudom, mert például egy zongora is volt. Valószínűleg eladták, nem tudom. Nagyrészt beépített szekrények voltak, de olyan, hogy fafaragásosak voltak. És ez mind ottmaradt. Akkor együtt volt a család, anya, apa, mi ketten plusz a nagymama, és egy szoba-konyhába úgy tettek be a házunkból, hogy se víz, se vécé nem volt benn, és az udvaron lakott körülbelül harminc

család. Az udvaron volt egy-egy vízvezetékcsap, és közös fa vécé. Kanalizált budi volt, de közös volt. Azt hiszem, négy fürkéje volt, és be volt osztva, hogy az első öt családnak van egy budija, és a következő családnak van a kettes budija. Nem porcelán kagylós volt, hanem öntvény budi, ha jól emlékszem, még ülőkéje sem volt. Szóval rettenetes körülmények voltak. A konyhába nem volt bevezetve a víz. De nemcsak hogy szoba-konyha volt, még kamra sem volt. Mert a kamrában már [lakott] egy fiatalember és a felesége vagy élettársa, vagy mit tudom én, ki -- a kamrában. Olyan volt, hogy oda befért egy ágy. A konyhában is aludtunk. Az valahogy úgy volt, hogy anyám, apám, nagymamám aludt, azt hiszem, a szobában, és öcsémmel ketten a konyhában -- mintha így rémlene. Jó pár évig éltünk ilyen körülmények között. Nagymamám ott halt meg a szoba-konyhában [1956-ban].

Volt egy orvostanhallgató pasas, ott lakott két szobában, kétszer hat méteres volt, plusz volt egy üveges veranda, az közös a szomszédokkal. És tudta, hogy úgyis kihelyezik, és lejött, és úgymond, valamennyi lelépéspénzt kért, hogy formailag elcserélte velünk az ő lakását addig, amíg elmennek. Beletelt vagy két hónap, amíg tényleg megkapta a kinevezését, és elment. Akkor elköltöztünk ebből a szoba-konyhás lakásból ebbe a nagy kétszobásba, ahol szintén nem volt víz. Mert a harmadik szoba, a konyha és a fürdőszoba már átesett egy másik családhoz. Nem volt tehát konyha, két szoba volt, és az egyikben volt egy kályha, és azon főztünk. Na és ők aztán elmentek, mi átköltöztünk. Amikor átköltöztünk a két nagyszobába, akkor már úgy volt, hogy a belső szobában aludt anyu, apu, és öcsémmel aludtunk a külső szobában. Aztán közben én megnősültem, öcsém megnősült, elmentünk otthonról. Anyámék vizet vezettek be, mindenfélét csináltak ott, az elcserélt lakással.

Elég békésen éltünk ott. Volt egy úgynevezett házirend, és volt egy hosszú járda. Na, azt a hosszú járdát akkoriban a rendőrök ellenőrizték, hogy le van seperve, a hótól le van tisztítva, le van szóva, nem csúszik satöbbi. Úgy volt beosztva, hogy minden héten más család rendezte. Egy évben sorra került tízszer, tizenkétszer egy család.

Több mint húsz évig laktunk ott [a Frunda-házban]: 1951-től, 1952-től, azt hiszem. És valamikor az 1970-es évek végén, vagy 1980-as évek elején lecserélték a lakást egy Kárpátok negyedi kétszobással: a második emeleten, két óriási nagy szobás, konyhás. De ott már vízzel és teljes komforttal: konyha, fürdőszoba, volt benn víz, kagyló, mindenféle. Azt megcsináltatták.